

Wtorek, 14 lutego 2017 r.

P8_TA(2017)0021

Kontrola rejestru i skład grup ekspertów Komisji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie kontroli rejestru i składu grup ekspertów Komisji (2015/2319(INI))

(2018/C 252/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając decyzję Komisji z dnia 30 maja 2016 r. ustanawiającą przepisy przekrojowe dotyczące tworzenia i funkcjonowania grup ekspertów Komisji (C(2016)3301),
 - uwzględniając komunikat Komisji dla Komisji – Ramy dla grup ekspertów Komisji: przepisy przekrojowe i rejestr publiczny (C(2016)3300),
 - uwzględniając Porozumienie ramowe w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 kwietnia 2016 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej na rok budżetowy 2014, sekcja 3 – Komisja i agencje wykonawcze ⁽²⁾,
 - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej oraz opinie Komisji Prawnej i Komisji Budżetowej (A8-0002/2017),
- A. mając na uwadze, że wyraził obawy w odniesieniu do funkcjonowania poprzednich ram dotyczących grup ekspertów Komisji z listopada 2010 r. ⁽³⁾, które zostały opracowane w celu wprowadzenia istotnych nowych rozwiązań operacyjnych, aby zwiększyć przejrzystość i usprawnić koordynację prac międzyinstytucjonalnych;
- B. mając zwłaszcza na uwadze, że w związku z brakiem przejrzystości i równowagi w składzie pewnej liczby grup ekspertów oraz w związku z potrzebą zapewnienia odpowiedniej równowagi w składzie grup ekspertów pod względem wiedzy fachowej i reprezentowanych poglądów Komisja Budżetowa przyjęła rezerwy budżetowe w 2011 r. i 2014 r. oraz zażądała przeprowadzenia reformy tych grup, ale żądanie to nie zostało dotychczas zaakceptowane;
- C. mając na uwadze, że w niedawnym badaniu, które zleciła wspomniana komisja, stwierdzono powszechny brak przejrzystości oraz brak równowagi w składzie niektórych grup ekspertów ⁽⁴⁾;
- D. mając na uwadze, że zrównoważony skład i przejrzystość są kluczowymi warunkami wstępnymi do tego, aby wiedza fachowa właściwie odzwierciedlała potrzeby w zakresie działań regulacyjnych oraz aby zwiększyć legitymację tej wiedzy fachowej i działań regulacyjnych w oczach obywateli europejskich;
- E. mając na uwadze, że w swoim strategicznym dochodzeniu ⁽⁵⁾ Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich wydała zalecenie dotyczące składu grup ekspertów Komisji, kładąc szczególny nacisk na konieczność zapewnienia większej przejrzystości w tych grupach;
- F. mając na uwadze, że przed podjęciem decyzji Komisja nawiązała kontakt z przedstawicielami Parlamentu i z Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich;

⁽¹⁾ Dz.U. L 304 z 20.11.2010, s. 47.

⁽²⁾ Dz.U. L 246 z 14.9.2016, s. 27.

⁽³⁾ C(2010)7649 z 10 listopada 2010 r.

⁽⁴⁾ Departament Tematyczny D ds. Budżetu, Skład grup ekspertów Komisji oraz status rejestru grup ekspertów, 2015 r.

⁽⁵⁾ OI/6/2014/NF.

Wtorek, 14 lutego 2017 r.

G. mając na uwadze, że Komisja przedstawiła Parlamentowi dokument roboczy służb Komisji w odpowiedzi na zalecenia zawarte w dokumencie roboczym sprawozdawcy Komisji Kontroli Budżetowej;

H. mając niestety na uwadze, że niezależnie od tego ani dokument roboczy służb Komisji, ani decyzja Komisji nie zawiera odpowiedzi na wszystkie obawy zgłoszone przez Parlament;

1. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji z dnia 30 maja 2016 r. ustanawiającą przepisy przekrojowe dotyczące tworzenia i funkcjonowania grup ekspertów Komisji, ale ubolewa nad tym, że Komisja nie zorganizowała pełnych konsultacji społecznych, choć wiele organizacji pozarządowych wyraziło zainteresowanie takimi konsultacjami; podkreśla znaczenie stymulowania form zaangażowania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych w kluczowych obszarach, takich jak przejrzystość i działanie instytucji europejskich;

2. zwraca uwagę, że przyjęte nowe przepisy przekrojowe wydają się rozwiewać wiele obaw wyrażonych wcześniej przez Parlament, zwłaszcza jeśli chodzi o konieczność publikowania publicznych zaproszeń do składania wniosków przy doborze członków grup ekspertów oraz o przegląd rejestru grup ekspertów Komisji i zapewnienie synergii między tym rejestrem a rejestrem Komisji i Parlamentu służącym przejrzystości, a także jeśli chodzi o zasady dotyczące konieczności unikania konfliktów interesów, zwłaszcza w odniesieniu do ekspertów powołanych do działania w imieniu własnym;

3. zwraca uwagę, że przejrzystość i koordynacja działań międzyinstytucjonalnych mają wyjątkowe znaczenie, gdyż pozwalają zapewnić właściwą równowagę z punktu widzenia wiedzy fachowej i opinii reprezentowanych w składzie grup ekspertów, aby usprawnić ich działalność; wyraża zatem zadowolenie, że proces doboru ekspertów odbywa się teraz publicznie; w związku z tym podkreśla, że praktyczne doświadczenie i kwalifikacje ekspertów muszą być oczywiste; jest zdania, że cały proces doboru ekspertów powinien gwarantować wysoki poziom przejrzystości oraz spełniać jaśniejsze i zwięźlejsze kryteria, przy szczególnym uwzględnieniu praktycznego doświadczenia kandydatów, ich kwalifikacji akademickich oraz ewentualnych konfliktów interesów;

4. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że powiązano już rejestr grup ekspertów Komisji z rejestrem służącym przejrzystości, co pozwoli na zwiększenie przejrzystości;

5. ubolewa, że próba przeprowadzenia konsultacji publicznych w sprawie wprowadzenia nowych przepisów zakończyła się niepowodzeniem; apeluje do Komisji, by działała w sposób przejrzysty i odpowiadała przed obywatelami UE;

6. przypomina, że brak przejrzystości negatywnie wpływa na zaufanie obywateli UE do instytucji UE; uważa, że skuteczna reforma systemu grup ekspertów Komisji, oparta na jasnych zasadach przejrzystości i zrównoważonym składzie, poprawi dostępność i wiarygodność danych, a zatem pomoże zwiększyć zaufanie obywateli do UE;

7. podkreśla, że nowe przepisy powinny mieć ściśle i równe zastosowanie do wszystkich grup ekspertów, niezależnie od ich nazwy (a zatem do grup specjalnych, wysokiego szczebla czy innych grup „nadzwyczajnych”, a także grup formalnych i nieformalnych), w których skład wchodzi nie tylko przedstawiciele państw członkowskich i które nie podlegają jedynie przepisom decyzji Komisji 98/500/WE z dnia 20 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia Komitetów Dialogu Sektorowego promujących dialog między partnerami społecznymi na szczeblu europejskim; ponownie zaznacza, że nowe przepisy muszą zapewniać wyważoną reprezentację dzięki udziałowi przedstawicieli wszystkich zainteresowanych stron;

8. jest zdania, że Komisja powinna poczynić postępy na drodze ku bardziej wyważonemu składowi grup ekspertów; ubolewa jednak, że nie rozróżnia się jeszcze wyraźnie gospodarczych od niegospodarczych grup interesu, aby zagwarantować najwyższy stopień przejrzystości i równowagi; podkreśla w związku z tym, że Komisja powinna wyraźnie określać w publicznym zaproszeniu do składania wniosków, jak definiuje wyważony skład i jakie interesy jej zdaniem powinny być reprezentowane przy ustanawianiu grup ekspertów; w związku z tym uważa, że ważne jest zaangażowanie Parlamentu i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, aby określić to rozróżnienie w sposób bardziej wyważony;

9. wzywa Komisję, aby przy tworzeniu nowych grup ekspertów lub zmienianiu składu istniejących grup wyraźnie określała w publicznym zaproszeniu do składania wniosków, jak definiuje wyważony skład i jakie interesy mają być reprezentowane oraz dlaczego, a także aby uzasadniała przy ustanawianiu grup ekspertów każde ewentualne odejście od wyważonego składu zdefiniowanego wcześniej;

Wtorek, 14 lutego 2017 r.

10. przypomina w tym kontekście i w odniesieniu do pkt 34–45 wyżej wspomnianej opinii Rzecznik Praw Obywatelskich, że choć Komisja jeszcze formalnie nie zdefiniowała pojęcia równowagi, nie może się ono opierać na obliczeniu arytmetycznym, lecz powinno raczej być wynikiem wysiłków podjętych na rzecz dopilnowania, by członkowie grupy ekspertów posiadali, jako zespół, niezbędną fachową wiedzę techniczną i reprezentowali na tyle różnorodne stanowiska, by pozwalało im to na wypełnienie mandatu ich grupy; uważa, że koncepcja równowagi powinna zatem być rozumiana jako powiązana z konkretnym mandatem każdej grupy ekspertów; uważa, że wśród kryteriów oceny tego, czy skład danej grupy jest wyważony, powinny znaleźć się: zadania grupy, niezbędna techniczna wiedza fachowa, zainteresowane strony, których dana kwestia dotyczy w największym stopniu, organizacja grup zainteresowanych stron, a także odpowiednie proporcje między interesami o charakterze ekonomicznym i nieekonomicznym;

11. zwraca się do Komisji o niezwłoczne zbadanie, czy konieczny jest nowy mechanizm rozpatrywania skarg na wypadek zakwestionowania definicji wyważonego składu przez zainteresowane strony, czy też obowiązujące ustalenia są odpowiednie, a także wnosi, aby Parlament został włączony w funkcjonowanie tego mechanizmu kontroli;

12. przypomina, że w przeszłości Komisja nie zawsze mogła znaleźć wystarczająco dużo ekspertów reprezentujących MŚP, konsumentów, związki zawodowe czy inne organizacje ogólnego interesu publicznego i że wynikało to często z kosztów związanych albo z uzyskaniem urlopu, albo – na przykład w przypadku MŚP – ze znalezieniem zastępstwa na czas poświęcony na pracę w grupie ekspertów (koszty te dalej zwane będą „kosztami alternatywnymi”);

13. zwraca się zatem do Komisji o zbadanie sposobów na ułatwienie uczestnictwa niewystarczająco reprezentowanych organizacji lub grup społecznych w grupach ekspertów i zachęcenie ich do uczestnictwa w tych grupach przez m.in. przeprowadzenie w sposób skuteczny i sprawiedliwy oceny przepisów dotyczących zwrotu kosztów, w tym ewentualnych sposobów na pokrywanie wydatków z tytułu wszelkich takich kosztów alternatywnych, przy jednoczesnym należyтым poszanowaniu zasady proporcjonalności;

14. zwraca się do Komisji o rozważenie opracowania systemu dodatków wspierających niewystarczająco reprezentowane grupy w zdobywaniu wiedzy fachowej koniecznej do w pełni efektywnego uczestnictwa w grupach ekspertów;

15. wzywa Komisję do umożliwienia europejskim organizacjom pozarządowym wysyłania do grup ekspertów przedstawicieli ich krajowych organizacji członkowskich, o ile będą miały wyraźny mandat organizacji europejskich;

16. wzywa Komisję do dopilnowania, by – nawet w sytuacji, gdy pomimo specjalnych ustaleń nie jest możliwe znalezienie wystarczającej liczby ekspertów reprezentujących wszystkie odnośne interesy – dana grupa ekspertów podejmowała wszystkie odpowiednie działania, stosując na przykład procedury ważenia głosów, aby zagwarantować, że jej końcowe sprawozdania rzeczywiście reprezentują wszystkie odnośne interesy w wyważony sposób;

17. przypomina, że Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich i Parlament zaleciły Komisji upublicznianie porządków obrad, dokumentów bazowych, protokołów posiedzeń oraz obrad grup ekspertów, chyba że członkowie grupy zdecydowali większością kwalifikowaną głosów, że konkretne posiedzenie lub jego część powinny być tajne, a także ubolewa nad tym, że Komisja upiera się przy systemie, w którym posiedzenia pozostają tajne, chyba że członkowie grup ekspertów zdecydowali zwykłą większością głosów, że obrady należy upublicznić; uważa, że konieczne jest wdrożenie jak największej przejrzystości, i wzywa Komisję do upublicznienia posiedzeń i protokołów posiedzeń;

18. podkreśla, że należy przyznać użytkownikom dostęp do szeregu dokumentów (porządków obrad, dokumentów referencyjnych, różnego rodzaju sprawozdań) w celu zapewnienia skutecznego monitorowania przez zainteresowane strony; ponadto jest zdania, że strona internetowa rejestru grup ekspertów – ewentualnie za pośrednictwem linków do innych odnośnych stron – powinna stanowić jeden z instrumentów lub mechanizmów wykorzystywanych do pozyskiwania stale aktualizowanych informacji na temat rozwoju sytuacji politycznej, co zapewni wysoki poziom przejrzystości;

19. zwraca się do Komisji o niezwłoczne opracowanie – w porozumieniu z zainteresowanymi stronami, w tym z Parlamentem – specjalnych wytycznych wyjaśniających, jak interpretuje ona postanowienie, zgodnie z którym protokoły grup ekspertów powinny być wnikliwe i kompletne, zwłaszcza gdy posiedzenia nie są publiczne, a także wzywa Komisję do zapewnienia w tym względzie maksymalnej możliwej przejrzystości, w tym do publikowania porządków obrad, dokumentów bazowych, wyników głosowania oraz szczegółowych protokołów posiedzeń, łącznie ze zdaniem odrębnymi, zgodnie z zaleceniem Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich;

Wtorek, 14 lutego 2017 r.

20. przypomina, że – oprócz ekspertów powołanych do działania we własnym imieniu – również członkowie grup wywodzący się z uniwersytetów, instytutów badawczych, kancelarii prawnych, europejskich i pozaeuropejskich ośrodków analitycznych i firm doradczych mogą znaleźć się w sytuacji konfliktu interesów, a także domaga się, by Komisja wyjaśniła, jak unika konfliktów interesów w przypadku tych konkretnych kategorii ekspertów;
 21. wzywa Komisję, by zapewniła – na podstawie istniejących pozytywnych przykładów – systematyczne wdrażanie udoskonalonych przepisów przekrojowych za pomocą centralnego nadzoru nad ich wdrażaniem i by nie przekazywała tego zadania poszczególnym dyrekcjom generalnym;
 22. zwraca się do Komisji o przeznaczenie wystarczających zasobów zwłaszcza na działania związane z rejestrem poprzez opracowanie innowacyjnych i szczególnie skutecznych metod, aby mógł być aktualizowany i nie zawierał żadnych błędów rzeczowych lub pominieć oraz umożliwił eksport danych w formacie nadającym się do odczytu maszynowego;
 23. zauważa, że Komisja oświadczyła, iż wszystkie dyrekcje generalne będą musiały wdrożyć nowe ramy dla grup ekspertów Komisji do końca 2016 r., a także wzywa Komisję do przedstawienia Parlamentowi sprawozdania z wdrożenia i oceny najpóźniej rok po przyjęciu decyzji, tj. przed dniem 1 czerwca 2017 r.; zwraca się do Komisji o dopilnowanie, by w ramach usystematyzowanego dialogu z Parlamentem już w ciągu najbliższych sześciu miesięcy mogła zostać przedstawiona pierwsza ustna prezentacja sprawozdania;
 24. podkreśla ponadto, że przygotowując i opracowując akty delegowane i wykonawcze oraz sporządzając wytyczne strategiczne, Komisja musi dbać o to, aby wszystkie dokumenty, w tym również projekty aktów, były przekazywane Parlamentowi i Radzie w tym samym czasie co ekspertom państw członkowskich, zgodnie z postanowieniami porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r. dotyczącego lepszego stanowienia prawa;
 25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.
-